

'Sorumlu yatırımlar' son 10 yılda ana yatırım temasına dönüştü

YAKIN PLAN

DİDEM ERYAR ÖNLÜ
didem.eryar@dunya.com

Finans sektörü, yeşil ekonomiye geçiş sürecinde dönüştürücü bir role sahip. Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları'na hizmet eden yatırım ve sermaye akışı son dönemde tüm dünyada önemli bir ivme kazanmış durumda. Yıldız Teknik Üniversitesi Finans Kurumsal Yönetim ve Sürdürülebilirlik Merkezi (CFGS) Kurucu Direktörü Prof. Dr. Güler Aras, sürdürülebilir finans konusunda çok önemli çalışmalara imza atan bir isim.

"Sürdürülebilir finans ile sera gazı emisyonu, çevre kirliliği gibi çevre üzerindeki olumsuz etkilerin bertarafı için güçlü bir 'yeşil finans' anlayışının benimsenmesi ve nihayetinde ekonominin büyümesine destek olunması hedefleniyor. Sürdürülebilir finansın temelde odağında, finansal sistemin sürdürülebilirliği üzerinde etkili olabilecek risklere karşı farkındalık yaratmak ve elbette bu konuda tüm paydaşlar arasında şeffaflığı sağlamak yer alıyor" diyor Prof. Dr. Aras. Türkiye'de ve dünyada sürdürülebilir finans alanındaki gelişmeleri, Türk bankacılık sektörünün sürdürülebilirlik performansını değerlendirdi:

Sürdürülebilir finasta 7 farklı yatırım stratejisi

"Yatırım kararlarında finansal getiriye ilave olarak çevresel, sosyal ve yönetsel kaygıların da gözetildiği yatırım stratejileri olan 'sorumlu yatırımlar', dünyada özellikle son 10 yılda ana yatırım temalarından biri haline geldi. Başlangıçta daha çok negatif veya dışlayıcı yatırım stratejisine göre portföyler oluşturulurken, sürdürülebilir yatırımın giderek artan önemi ile birlikte farklı yatırım stratejileri de geliştirildi. Yatırımcıların risk ve getiri algısına göre pozitif, tematik, ESG entegrasyonu, hissedar aktivizmi gibi yatırım stratejileri oluşturulduğunu görüyoruz. Küresel ölçekte sürdürülebilir yatırım yapan büyük yatırım şirketlerinin oluşturduğu Küresel Sürdürülebilir Yatırım Birliği'nin (Global Sustainable Investment Alliance GSIA) sınıflandırmasına göre sürdürülebilir finasta yedi farklı yatırım stratejisi bulunuyor. Bunlar; dışa-

Yıldız Teknik Üniversitesi Finans Kurumsal Yönetim ve Sürdürülebilirlik Merkezi (CFGS) Kurucu Direktörü Prof. Dr. Güler Aras, "Yatırım kararlarında finansal getiriye ilave olarak çevresel, sosyal ve yönetsel kaygıların da gözetildiği yatırım stratejileri olan 'sorumlu yatırımlar', dünyada özellikle son 10 yılda ana yatırım temalarından biri haline geldi" diyor.

rıda bırakma, en iyileri alma, norma dayalı seçme, sürdürülebilirlik ilkelerinin entegrasyonu, doğrudan sürdürülebilirlik yatırımları, sahiplenme etkisi ve etki yatırımları olarak sıralanıyor."

Türk finans sektöründe farkındalık 2006'da başladı

"Türkiye'de sürdürülebilirlik konusunda il yasal düzenleme, 1983 yılında yürürlüğe giren 2872 sayılı Çevre Kanunu oldu. Finans sektörü özelinde ise 2006 yılında Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu (BDDK) ve Türkiye Bankalar Birliği (TBB) tarafından Bankacılık Sistemi Etik İlkeleri Kılavuzu'nun yayımlanması ile sektörün sürdürülebilirlik alanındaki farkındalığını artırılması yönünde önemli bir adım atıldı. 2014 yılında, TBB bankacılık ve finans sektörünün sürdürülebilir kalkınmaya vereceği katkı dahilinde iyi uygulamaları içeren bir rehber yayımlandı. Bu rehber, Mart 2021'de, TBB tarafından güncellendi. Bankacılıkta iyi uygulamalar prensibi çerçevesinde güncellenen kılavuzda bankacılık ve finans sektöründe sürdürülebilirlik yaklaşımı için 10 temel ilke belirlendi. Sektörün sürdürülebilirlik faaliyetlerinin uluslararası ilkelere uygun olarak şekillenmesinde tüm dünyada kabul gören Ekvator Prensipleri'nin (Equator Principles) etkili olduğunu görüyoruz. 2017 yılı sonu itibarıyla Birleşmiş Milletler Küresel İlkeler Sözleşmesi Platformu Sürdürülebilir Finansman Bildirgesi'ni imzalayan yedi banka (Akbank, Garanti Bankası, ING Bank, İş Bankası, Yapı Kredi ve TSKB), 50 milyon dolar ve üstündeki projelerin finansmanında, projenin çevresel ve sosyal etkilerini de değerlendirme süreçlerine alacaklarını bildirecek, ilgili politikalarına bu kriterleri entegre edecekleri taahhüdünde bulundular. Bildirge önce 2018'de sonra da 2020'de güncellendi ve bankaların çevresel ve sosyal etkisini değerlendirecekleri yatırım tutarı 20 milyon ABD dolarından 10 milyon ABD dolarına indirildi. Türkiye Kalkınma ve Yatırım Bankası, bildiriye imza atarak öncülük eden sekizinci banka olarak, müşterilerini

Son 5 yıldır etki yatırımları her yıl %15 artıyor

"COVID 19'un iş dünyasında yarattığı dönüşüm sürdürülebilir finansal araçlar ile birlikte etki yatırımlarına olan ilginin giderek arttığını gösteriyor. Etki yatırım formunda ön koşul, yatırım konusunun sürdürülebilir kalkınma amaçlarını hedeflemesi. Etki yatırımları ve ESG yatırımları zaman zaman karıştırılabilir. Zira etki yatırımları, yarattığı sosyal ve çevresel geri dönüşün ölçülmesine odaklanıyor. Küresel Etki Yatırım Ağı (Global Impact Investing Network) 2020 yılı raporuna göre, toplam yatırımlar içinde etki yatırımlarının payının son 5 yılda, her yıl yüzde 17 oranında arttığını görüyoruz. COVID 19 ile birlikte en çok etki yatırımı yapılan alanlar ise finansal kapsayıcılık (yüzde 74), gıda güvenliği (yüzde 69) ve sağlık (yüzde 61) olarak gerçekleşti."

bu standartlarla tanıştırdı."

Kalkınma bankaları fosilden çekiliyor

"Sürdürülebilir kalkınma sürecinde Kalkınma Bankaları'nın değişen ve dönüşen rolü gittikçe önem kazanıyor. Energy Policy Tracker ve Big Shift Global tarafından hazırlanan Çok Taraflı Kalkınma Bankaları Raporu'na göre, COVID 19 süresince ilgili bankaların ilk defa kömüre proje finansman sağlamadığını ve 2018-2020 arasında fosil yakıtlara ayrılan toplam finansmanın, 2015-2017 dönemine göre yüzde 40 azaldığını görüyoruz. Ayrıca, gelişmiş ülkelerde düşük karbonlu ekonomiye geçiş tahvili ile elde edilecek ihracat gelirleri, düşük karbonlu ekonomiye geçişe uygun projeleri finanse etmek amacıyla kullanılan özel bir tahvil çeşidi olarak kullanıldığını görüyoruz. Benzer şekilde, Türkiye Kalkınma ve Yatırım Bankası da bu yılın başında 200 milyon TL tutarındaki Türkiye'nin ilk düşük karbonlu ekonomiye geçiş tahvil ihracına aracılık etti."

BDDK, SPK ve BİST'in teşvikleri çok önemli

"TÜBİTAK'ın desteğiyle hayata geçirdiğimiz ve yayında Borsa İstanbul'un destek verdiği Türkiye'de sürdürülebilir bankacılık uygulamalarını çok boyutlu yaklaşımla mercek sağladığı altına aldığımız araştırma yakın bir zamanda yayınlandı. Araştırma temelde, finansal sistemin yüzde 90'ını kapsayan sektörün varlığını güçlü bir şekilde devam ettirmesine katkı sunması yoluyla finansal sistemin daha sağlıklı işlemlerini ve sürdürülebilir kalkınmayı destekliyor. Sürdürülebilirlik alanındaki gelişmelerin hızlandırılmasında bankalar açısından BDDK'nın ve tüm halka açık şirketler açısından SPK'nın ve Borsa İstanbul'un teşvikleri ve kılavuzluğu son derece önemli. Etkin ve nitelikli bilgi paylaşımı için etkili yöntem ve araçların benimsenmesinin, hem uluslararası yatırımların ve sorumlu yatırım fonlarının Türkiye'ye çekilmesi, hem de ekonomiye kaynak sağlanması noktasında çok büyük katkı sağlayacağımı düşünüyorum."

9 öncelikli sektör 27 alanda yatırım fırsatı

"Sürdürülebilir Kalkınma Amaçlarını odağında alan yatırım fırsatları hakkında özel sektörü harekete geçirebilmek için, Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP), UNDP Türkiye ve İstanbul Uluslararası Özel Sektör ve Kalkınma Merkezi (IICPSD) ve T.C. Cumhurbaşkanlığı Yatırım Ofisi katkılarıyla hazırlanan SKA Türkiye Yatırımcı Haritası (2020) geçtiğimiz günlerde yayınlandı. Harita, 9 öncelikli sektörde (Teknoloji ve İletişim, Yenilenebilir ve Alternatif Enerji, Ulaştırma, Eğitim, Sağlık, Yiyecek İçecek, Tüketim Malları, Altyapı ve Finansman) belirlenen, 27 alanda yatırım fırsatlarını içeriyor. Bu rehber, öncelikli sektörlerde SKA odaklı yatırım ekosisteminin genişletilmesi ve bu şekilde Doğrudan Sermaye Yatırımlarının artırılması konusunda politika üreticiler ve özel sektör arasında diyalog ortamının güçlendirilmesini hedefliyor. Ayrıca, son günlerde oluşturulması planlanan Türkiye Etki Yatırımı Danışma Kurulu, Türkiye'de etki yatırımlarının büyümesi için uygun ortamın oluşmasına ve iyi işleyen bir ekosistemin gelişmesine destek olacak gelişmeler."